

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), Türkiye'nin özellikle kuzey İç Anadolu, Orta ve Doğu Karadeniz ile Doğu Anadolu'nun önemli bir kısmını içine alan yaklaşık 30 ilinde hiperendemik düzeyde görülen ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Bu illerin dışında kalan bölgelerden de hastalık bildirimleri yapılmakta, tarım ve hayvancılıkla temasın yoğun olduğu alanlar başta olmak üzere riskli temaslar ülke genelinde endişe yaratmaktadır.

Hastalığın etkeni olan *Nairovirüs*, çoğunlukla *Hyalomma* cinsi keneler aracılığıyla insanlara bulaşmakta, enfekte hayvanların kan veya sekresyonlarıyla temasta da geçiş riski oluşmaktadır. KKKA'nın ölüm oranı ülkemizde yaklaşık %5 düzeyindedir. Özellikle ilkbahar ve yaz aylarında pik yapan vaka sayıları hem kırsalda yaşayan yurttaşlar hem de tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar için ciddi riskler oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2002–2024 arasında toplam 15.148 KKKA vakası bildirilmiş; toplam 721 kişi hayatını kaybetmiştir. Özellikle 2008–2011 arası yıllık vaka sayıları 1.000'in üzerinde gerçekleşmiş, ölüm oranları bazı yıllarda %6'yı aşmıştır. 2023 yılında 590 vaka ve 41 ölüm; 2024 yılında ise (ilk 6 aylık verilere göre) 469 vaka ve 26 ölüm kayda geçmiştir. Bu veriler, hastalığın hâlâ ciddi bir risk olduğunu ve etkili bir mücadele yürütülmediğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan, basına yansıyan haberlere göre bu yıl sadece Sivas ilinde 8 kişi KKKA nedeniyle hayatını kaybetmiş, toplam vaka sayısı ise 39 olarak açıklanmıştır. Sivas Valiliği'nin verilerine göre bu vakaların büyük çoğunluğu kırsalda hayvancılıkla uğraşan yurttaşlarda görülmüştür. Bu tablo, hem bölgesel yoğunluğu hem de önleyici halk sağlığı politikalarının yetersizliğini gözler önüne sermektedir.

Bu bağlamda;

1. KKKA'nın yayılmasında etkili olan *Hyalomma* cinsi kenelerle mücadele kapsamında Bakanlığınız tarafından yürütülen güncel çalışmalar nelerdir?

2. 2022–2025 yılları arasında hayvancılıkla uğraşan yurttaşlara yönelik olarak kene kaynaklı bulaşıcı hastalıklara karşı yürütülen koruyucu veterinerlik hizmetleri nelerdir?
3. Hayvancılıkla uğraşan yurttaşlara yönelik olarak kene kovucu sprey, tasma, plastik şerit, bilgilendirme materyali veya eğitim desteği sunulmakta mıdır? Sunuluyorsa kaç ilde ve kaç kişiye ulaştırılmıştır?
4. Hayvancılık ürünleri, çim, saman, balya gibi tarımsal ürünlerin kene taşıyıcılığı yoluyla başka bölgelere hastalık taşıma riski göz önüne alınarak bir kontrol, karantina veya uyarı protokolü uygulanmakta mıdır?
5. Belediyelerle işbirliği içinde yürütülen çevresel ilaçlama faaliyetlerinde Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görevi nedir? Bu faaliyetler kaç ilde aktif olarak sürdürülmektedir? Kullanılan ilaçlar ve etki süresi nasıl denetlenmektedir?
6. KKKA açısından yüksek risk taşıyan hayvansal bölgelerdeki üreticilere yönelik erken uyarı, risk haritalaması veya bölgesel analizler yapılmakta mıdır?
7. KKKA'nın hayvanlarda çoğunlukla belirtisiz seyretmesi nedeniyle, hayvan kanı ve dokularına temas riski taşıyan köylülerin korunması için ne tür bir önlem alınmaktadır? Bakanlığınızın bu konuda yayınladığı uyarıcı materyaller var mıdır?
8. Hayvan sevkiyatları sırasında hayvanlara bulaşmış kenelerin yayılmasını önlemek amacıyla bir zorunlu kene kontrolü veya dezenfeksiyon uygulaması yapılmakta mıdır?
9. Bakanlığınızın KKKA ve benzeri zoonotik hastalıklar konusunda Sağlık Bakanlığı'yla yürüttüğü ortak bir mücadele ve izleme protokolü var mıdır?